

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 34.

V Ljubljani, v soboto 24. avgusta 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrletno 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“. — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani. Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Ločitev.

(Pismo slovenskemu narodu.)

Zopet te čaka nova borba, narod slovenski! Bojeval si že mnogo hudih bojov, mnogo krvi si že prelil za lepo domovino in za sveto svojo vero. Toda noben sovražnik te ni mogel pokončiti, ohranil si do danes oboje, vero in domovino. V zadnjem času pa se ti je na zatilnik vsedel sovražnik, ki ti hoče vzeti vero tvojih očetov in ob enem tebe in tvojo domovino prodati sovražnemu tujcu. Že je podpisal pogodbo in ob enem prejel Judežovo plačilo.

Ta tvoj sovražnik je liberalizem. Imenuje se tudi svobodnjaštvo, naprednjaštvo in Bog vé, kako še.

Čas je, da se otreseš tega sovražnika. Saj vidiš, kako se sedaj vedno bolj širi brezverstvo, slišiš, kako zaničujejo tvoje duhovnike in obrekujejo in sramoté cerkev. Čas je torej, da se otreseš sovražnika, drugače ti bo kmalu ugasnila zarja svobode in ti zasvetila mrtvaška sveča.

Zato v boj, dokler je še čas, v boj, dokler si še prost!

Ako pa hočeš zmagati, ti je najprej potrebno, da sovražnika dobro poznaš, da veš, kakšen je in kdo je.

Liberalci so hinavci. Delajo se, kakor bi vero branili, v resnici jo pa spodkopujejo; delajo se, kakor bi bili prijatelji kmeta in delavca, a v resnici ljubijo le kmetov denar in iščejo pri delavcu le svojih koristi. Ne pozabi, narod slovenski: liberalci so hinavci; niso to, za kar se delajo; lažnjivci so.

A prav zato, ker so hinavski lažnjivci, s svojimi lažmi marsikoga premotijo, da jih ima za to, kar se delajo, a v resnici niso. Res, tako so navihani, da bi večkrat ne mogli določiti, kaj je kdo, ali liberalci, ali dober katoliški Slovenec, ko bi ne bilo — volitev.

Za časa volitev se zgodi silno veliko hudega, ker tedaj strasti gospodujejo. Toda kakor vihar v naravi sicer marsikaj hudega napravi, pa ob enem zrak očisti vsega, kar je škodljivega

v njem, prav tako tudi volitve izločijo iz naroda vse škodljive elemente in pokažejo narodu tiste, ki so njegovi sovražniki.

Da boš torej vedel, mili narod slovenski, kdo je tvoj sovražnik, imej pri volitvah odprte oči.

Vsi tisti, ki bodo pri prihodnjih deželnozborskih volitvah kakorkoli delali za narodno-napredno stranko in ki bodo volili njene kandidate, so tvoji sovražniki.

Imej ob dnevu volitve odprte oči in dobro si jih zapomni. Tisti, ki bodo volili liberalno, se bodo s tem prostovoljno ločili od slovenskega naroda in stopili v boj zoper narod.

Dan volitve je dan ločitve!

Ti pa, narod slovenski, skrbi, da ta ločitev ostane trajna. Tisti, ki se je ločil od tebe, ni več tvoj, in zato ga nisi dolžan rediti.

Ako bo volil z liberalci trgovec, pri katerem sta ti, krščanski mož, in ti, krščanska žena, doslej kupovala svoje blago, tedaj veš, kaj ti je storiti. Ako gostilničar voli liberalno, ako obrtnik voli liberalno, tedaj naj si nasledke pripiše samemu sebi.

ihče naj nam ne očita, da delamo krivico, še nikdar ni bilo slišati, da bi v vojski sovražnik sovražnika zalagal s provijantom. In mi smo v boju, v svetem boju za obstanek slovenskega naroda. Mi nikogar ne izločujemo iz naroda, a kdor se sam loči od svojega naroda, naj posledice pripiše sam sebi.

Dan volitve naj ti bo torej dan ločitve, narod slovenski! A ta ločitev naj bo trajna in splošna. „Veni separare“, je rekel Kristus — „prišel sem ločevati“. Pustimo liberalcem njihove veselice, pustimo njihove shode, pustimo jim njihove hiše (nro. 131) — a pustimo jim tudi njihove trgovce, oštirje, obrtnike, naj jih redé sami. Mi pa nosimo svoj denar ljudem, ki so ostali zvesti katoliškemu slovenskemu narodu.

„Ločitev splošna in trajna“, to bodi v prihodnje tvoje geslo, narod slovenski, vsaj prej med poštenimi Slovenci ne more zavladata sloga, predno se ne ločimo od ljudij, ki podpirajo „Narodovo“ klico.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije 18. avgusta. Naši „Jednako-pravnosti“ na uho! Že v treh številkah obdelavaš čislana „Jednakopravnost“ neko dekletko, ki je baje padlo. Vidiš, to ni lepo! Revca bode sama zadosti še trpela radi tega, staršem in sorodnikom gotovo ni ljubo, in čitateljem kaj ne koristi, po čemu toraj razobešaš umazano perilo? Pač poveš vzrok. Dekle je v katoliški družbi, praviš in tu ti je prilika, da udrihaš po katoličanih idrijskih. Vidiš, tu si se pa tolikrat zlagala, kolikrat si zapisala to, zakaj omenjeno dekletko ni bilo nikoli vpisano v katoliško družbo. Poglej kako mahaš po vetru, in pametni ljudje kaj tacega ne delajo. Kaj ko bi ti hoteli z enakim vrtniti? Ne bilo bi nam treba lagati, le dejanja bi navedli, n. pr. zavrnilo bi te, da, ravno taki dogodki bi te morali posebno veseliti. Saj znaš da ni dolgo od tega, kar je neka preiskava pokazala, da se Vaše nadebudne „frajlice“ že v nežni mladosti vadijo u babiškem-porodniškem poslu, privošči jim torej kaj tacega, da pridejo prej do prakse. Saj nas razumiš, ne? Nikar nas ne prisili, da bi bolj odkrito govorili, bi bila prevelika žehta.

Tudi nič kaj ne pristoja taki gospodi govoriti o npravnosti, vsaj v Idriji se nič ne prime in za druge menda listič ne izhaja. V Idriji je še v živem spominu ono „Poslano“ v Sl. Narodu, kjer se tako markantno kaže fini takt in visoka izobrazba tvojih pristašev v dogodbi pri mostu sv. Janeza. Toraj „Jednakopravnost“ molči sploh o takih zadevah, da se prej pozabi, če veš kaj.

Iz Idrije 20. avgusta. Bližajo se deželno-zborske volitve. Odločiti se nam bode treba, ali bodemo še volili dosedanjega poslanca dr. Da-

Skrivnost.

Spisala Matilda Serao.

Mesec avgust je bil neznošno vroč, v zaprti sobi pa je kar dušilo. Zjutraj so brenčale težke muhe, katere je privabil na naslonjaču ležeči sladkor, oranžna voda, iz steklenice se cedeči codein-sirup in pokvarjeni zrak. Vsedale so se na rujavo, na podočnih kosteh orudečelo lice bolnice, medtem ko je ona spala v oni omotici, gotovem znamenju smrti; zaman jih je podil sin s pahljačo — vedno so se vračale in posedale na poluodprtih ustnicah, iz katerih je prihajala kratka in hropeča sapa. Zvečer ni bilo moči odpreti okna, in niti tolika sapica se ni prikradla v sobo, da bi zamajala plamen goreče sveče. Zvečer je vročina, med katero se je mešal vonj janeževe vode in izčiščene smole, delovala na možgane Pietra, sina, kateri je čul pri svoji materi. Tišino v sobi je motilo otlo hrkanje in žvižganje umirajočih pljuč; semtertja pa je bolnico napadel tudi hud in dolg kašelj.

Pietro je bedel, svoj pogled uprl trdno in nepremično v materin obraz. Zdelo se je, da se hoče ta suhi, vsled boleznih zmanjšani obraz, na katerem so nekatere poteze že docela odrevenele,

zakopati si v spomin. Dobro se je zavedal, da mati umira; vedel je to in njegova duša si je šepetala to sama sebi, kot bi se hotela prepričati o tem. Njegove suhe oči ni močila nikaka solza, iz njegovih prsij se ni izvil nikak vzdihljaj, bil je omotljen. Živel je v tej sobi kot okamenel, hodil semtertje, podajal materi zdravila, pijačo, popravljaj ji zaglavje, vzdigoval jo. Živel je kot ponočnjak, z odprtimi, mirno strmečimi očmi; medtem pa ji stregel varno in prikupno, bolje kot vsaka ženska, ne da bi črnil. Ni se tresel, ni se bal, kajti tudi njegovo lice je odrevenelo, postalo je malomarno; le če je začul kašljanje, je na lahko obledel ter pogledal v stran.

Medtem ko je ležala mati v omotici, katera ga je strašila, je on razmišljeval. Kaj je bila njemu mati? Mati vseh mater, materinska ljubezen do najpopolnejše ideje, materinska ljubezen do blaznosti. Od njegovega rojstva do teh zadnjih, obupno-jednakomernih dni se nista ločila mati in sin nikdar, niti za jedno minuto. Do svojega desetega leta je spal v materini postelji, glavo je imel oprto na njene prsi, pozneje v isti sobi, še pozneje pa v sosednji sobi pri odprtih vratih, da sta zamogla medsebojno kramljati. Rešila ga je iz hudih otročjih boleznij, oživljala ga je s svojim glasom, s svojimi po-

gledi, vdihavala mu je življenje. Nekoč je nalezla od njega kože, drugič zopet vročino, a ozdravela je zanj, kakor je zanj zbolela. V dežju ga je vodila v šolo in hodila zopet ponj. Doma sta se skupaj učila, reševala in ubijala se z aritmetičnimi nalogami. Pietro je bil lahkomišeln in raztresen; mati ga je opominjala, jela je jokati, a tudi on se ni mogel vzdržati, jokala sta oba. Hodila sta skupno na sprehod, Pietro lepo in elegantno napravljen, ona pa skromna in smehljajoča. V poletnih večerih sta govorila dolgo med seboj, lice ob licu, v objemu; pripovedovala mu je tiho in zaupno vse lepe in slabe strani življenja. Sin jo je poslušal, ne da bi odgovarjal, potem pa jo božal po obrazu, kateri se je topil čestokrat v solzah. Toda sama o sebi je molčala, in mu ni pripovedovala ne o svojem življenju, ne o svoji preteklosti; le o njem je govorila in njegovi prihodnosti. Pozneje, ko je on večji postal, rekel ji je večkrat:

„Pripoveduj mi o sebi, dobra mamica!“

„Ne, čemu?“ je odgovorila kratko, obraz njen pa je postal blede.

Taka mati je bila zanj ta umirajoča bolnica: mati po srcu, mati po duhu, mati po telesu, mati po svojem trpljenju, mati po preobilnih nežnostih,

nila Majarona, katerega priporoča „Jednako-pravnost“, ali si bomo izbrali družega, moža našega zaupanja. Zadnjih šest let je gospodarila v deželni zboru znana liberalna stranka in z delovanjem te stranke ne more biti noben zaveden Slovenec zadovoljen. Vsa dežela se bo postavila v boj proti tej stranki in tudi Idrija ne sme zaostati. Bivši poslanec idrijski, dr. Majaron, pripada tudi tej stranki in naša dolžnost je, da se odločno postavimo na nasprotno stališče in si izvolimo poslanca, ki ne bo pripadal tej za slovenski narod pogubni in uničujoči stranki. Da je liberalna stranka res pogubna za slovenski narod, zato imamo dokazov dovolj. Ta stranka nas je zadnjih šest let oškodovala za 72.000 kron, ki jih je dovolila nemškemu gledališču, med tem, ko je za „Našo stražo“ privolila le borih 200 kronc. Torej v čem je pokazala liberalna stranka, da ji je resna volja pomagati ljudstvu?

Za obstanek slovenskega naroda je neobhodno potrebno združevanje v raznih združenjih in gospodarskih društvih. Naši vrli katoliški poslanci in vsa katoliško-narodna stranka so se za to vedno potegovali; a liberalci pa so jim prav tako tudi vedno in povsod nasprotovali, kjer njihovim žepom ni kazalo nič dobička. To vidimo najbolje v Idriji. Za hranilnico so liberalci hudo vneti, ker ima njihov pristaš lep dobiček od nje. Tudi za stavbeno društvo in s tem združeno zavarovalnico so se zelo potegovali, ker je upal zopet kdo od njih dobiti kako mastno plačano službo. O, proti takim združenjem ne ugovarjajo prav nič. Spominjamo se pa še prav dobro, kako se je nasprotovalo našemu krščansko-gospodarskemu društvu in se mu še nasprotuje. Tudi socialno-demokratsko občeno konsumno društvo je osnovano na istotoku za ljudstvo koristni podlagi in tudi to liberalci strastno preganjajo. Seveda v teh dveh združenjih ni mastno plačanih služb, za katere bi se pulili liberalni osrečevalci ljudstva. Omenim naj le nasprotovanje naših liberalcev proti dovoljenju koncesij za vinotoč. V obeh društvih se hoče poleg drugih potrebnih postreči članom tudi z dobro, pristno in ceneno pijačo; a liberalci jim tega ne privoščijo; sami pa imajo trikrat preveč takih krčmarskih koncesij, da si s prodajo slabe pijače za drag denar polnijo svoje žepce.

Toda to bodi le mimogrede omenjeno. Sedaj ob deželnozbornih volitvah imajo odločilno besedo davkoplachevalci. Poglejmo torej, kaj pa je za vas storila liberalna stranka? Ali vam je s svojim — kakor ga imenujejo — „uzornim“ gospodarstvom znižala občinske doklade? Ali vam je na kak način pripomogla k izboljšanju vaših gmotnih razmer? Vidim vas, da se smejete tem vprašanjem, ker vsakdo v Idriji, ki ima še zdrav razum, vé, da liberalna stranka ni v tem oziru ničesar storila, pač pa, da je občinski voz prav globoko v blato zavozila. Le zamislimo se za nekaj let nazaj. Libe-

ralni občinski zastop je zidal novo občinsko hišo, ki je požrla tisoče in tisoče, pri vsem tem pa je morala biti že prej zvezana kakor ubit lonec, predno je bila dodelana. Ne ugovarjajte mi, da je občinska hiša kinč za Idrijo. Zunanje lice ima res lično. a od tega nimajo davkoplachevalci nič družega kakor visoke občinske doklade. V kinč Idrije bi bila lahko tudi manj potratno in manj „pofušano“ zidana občinska hiša, ki bi pa ne obremenila davkoplachevalcev tako zelo. — Drugo neznosno breme ste nakopali davkoplachevalcem na glavo s svojo občinsko realko. Že letos ste morali povišati občinske doklade na 50%, ki pa najbrže ne bodo zadoštovale in jih bo treba od leta do leta povišavati. Davkoplachevalci, ali kaj slutite, kakšna bodočnost se vam obeta? Ali se strinjate s takim početjem? Mislim, da ne!

Toda od leta do leta rastoče občinske doklade tudi za dela vstvo ne bodo brez slabih posledic. Gospodarji bodo skušali kolikor toliko iste poravnati s tem, da bodo zvišali najemnine, in to bo bolelo delavca, kateremu hočete, kakor pravite, pomagati, a mu v resnici s svojim gospodarstvom prikrajšujete še isti borni zaslužek, katerega ima. Toda kaka razsvitljena glava iz liberalnega tabora mi bode ugovarjala, češ, za delavce mora erar sezidati stanovanja, mi se za to vedno potegujemo v svoji „Jednako-pravnosti“. Toda prav ta, ki bi mi hotel tako ugovarjati, bi se zelo urezal. Dobro, ako bo erar za vse delavce zgradil stanovanja, kar tudi mi ubogemu delavcu prav od srca privoščimo, kdo bode pa potem stanoval pri hišnih posestnikih? Izvzemši par rokodelcev-nerudarjev, nihče! Kje bodo pa potem hišni posestniki dobivali dohodkov od svojih hiš, da bodo plačevali visoke občinske doklade?

Dokazano je torej, da tako gospodarstvo nasprotuje blagostanju davkoplachevalcev in delavcev. Liberalna stranka ne deluje v blagor ljudstva, temveč le v njegovo pogubo. Ker pa liberalci priporočajo dr. Majarona, mora ta biti njim jednak, ker bi ga sicer gotovo ne priporočali. Sicer pa dr. Majaron tudi za nas prav nič storil ni, razun, da je pomagal pri ustanovitvi občinske realke, drugače pa vseh šest let ni storil za Idrijčane prav ničesar. Torej, volivci, dr. Majarona ne!

Politiški pregled.

Ogerskim liberalcem majejo se tla. Njih bivši pristaš grof Karoly objavil je na svojo pest program, v katerem našteva rane kmečkega stanu. Seveda bivšega svojega pristaša liberalno judovsko časopisje sedaj brez usmiljenja napada. Tudi antisemitično gibanje dela židom skrbi in boje se, da pribore krščanski socialci več glasov. Pač zadnji čas bi bil, da bi se zatirana Ogerska nekdanje Marijino Kraljestvo in kraljevina Hro-vatska rešili židovskih pijavk!

Conte Lamberthenghi gre. „Edinost“ piše: Conte Lambertenghi, vsegamogočni laški konzul v Trstu, mož, katerega je smatrala vsa tukajšnja iredentistična kompanija pravim pravcatim — kraljevim namestnikom za Primorsko in čegar ime je ravno te dni krožilo po avstrijskih listih, ko je cesarskega avstrijskega namestnika v Trstu nekako klical na odgovornost radi tistega dogodka v Borštu: ta mož, conte Lambertenghi, je torej premeščen od tukaj na Nemško, kakor generalni konzul na novoustanovljenem konzulatu v Frankobrodu. Neodrešenci bodo gotovo pretakali britke solze za njim. Na njegovo dosedanje mesto pride sedanji laški konzularni agent na Cetinju.

Bivši finančni minister dr. Kaizl je umrl. Dr. Kaizl bil je eden najnadarjenejših članov mladočeskega kluba v državnem zboru.

Ruski car bode 15. septembra stopil na francoska tla. Pri Revalu bode prisostoval vajam brodovja ter na to odpotoval v Kopenhagen. V Kielu se bo 7. septembra car sešel s cesarjem Viljemom. Tudi z angleškim kraljem se car snide preden pride na Francosko. V luki Calais bode francoska mornarica defilovala mimo carja. Vsi listi pripisujejo temu obisku velik politični namen.

Spor med Turčijo in Francijo je postal akuten: diplomatske zveze so pretrgane. Sultan je dal francoskemu poslaniku svojo besedo, da bo ustrezno francoskim zahtevam v vprašanju odkupljenja pravic do carigrskega nabrežja in o poplačanju nekega dolga, ki ga ima Turčija pri francoskih bankirjih. Sedaj pa se je Sultan skesal in je pojedel dano besedo. Vsled čina je francoski poslanik naznanil prvemu sultanovemu tajniku, da pretrga vsako nadaljnje razmerje s turško vlado, o čemer je obvestil tudi svojo vlado. K neštevilnim drugim homatijam v turški državi izzval je torej Sultan popolnoma po nepotrebnem še najnovejši spor s Francijo, ki je bila dosedaj jedna najboljših prijateljic turškega cesarstva.

Angleži imajo smolo. Lord Kitchener s svojim oglasom, da bode z najskrajnejšimi sredstvi postopal proti Burom, ni prav nič dosegel. Botha je izjavil, da postreli vse ujete Angleže, ako bode Kitchener izvajal svoje grožnje. Vsled Kitchenerjevega oglasa so Buri dobili mnogo novih prijateljev. Ruski car bode te dni sprejel Krügerjevega tajnika, ki je že z ruskim ministrom zunanjih stvari imel že mnogo važnih pogovorov. Pripravlja se evropski ugovor proti Kitchenerjevi proklamaciji. Najkrepkejši odgovor pa so Kitchenerju dali Holandci v kapski koloniji. Nad 120.000 Holandcev je v kapski koloniji prišlo za orožje in prihitelo na pomoč Burom. Na Malti in Irskem se pripravljajo za Angleže ustaja.

Kitajsko. Mirovni pogoji so torej podpisani od vseh vlasti. Evropske čete se umikajo iz Kitajske. Grof Waldersee je že na Nemškem in preganja dolge čas po vzgledu nemškega cesarja z dolgimi govori. Nekateri pravijo, da bi sedaj

mati po brezmejnih strasteh. Sin ji je bil do črtice jednak, takega je odgojila. Njegova duša je bila njeni enaka, tolikšno je bilo spajanje njunih mislij in čustev. Med obema je vladalo jedno življenje. Jednako sta se smejala, pogledovala jeden družega in njune misli so prihajale od enega v drugega.

Še je sedel ob vznožju svoje matere in naslanjal svojo glavo na njena kolena, njena nežna, lahka roka mu je gladila lase, njen tihi glas mu je šepetal besede življenja; toda ta otrok je bil mož 19 let, močan, možat, srčen, miren opazovalec ljudi in stvari. Mahoma, kot bi bilo njeno delo končano, ni imela več vzroka živeti, in moči njenega trdnega zdravja so jele pešati: njo je objemala smrt.

Ko se je smrt približala, postajala je obojestranska ljubezen matere in sina mučna.

„Mati, mati,“ govoril je vedno sam sebi in bal se je, da ne bi postal vsled vednega ponavljanja blazen.

Nezmožen le minuto jo zapustiti, posedal je krog nje. Ona ga je pogledovala strmeče in z vso ljubeznijo.

„Kako se počutiš, mati?“

„Bolje.“

„Ljuba mati, dobra mati!“ je govoril sin, skrivši glavo med blazine. Za tem so sledili dolgi, strašni presledki, kateri so mu trgali srce.

„Pripoveduj mi, mati!“

Dala mu je znamenje, da ne more, zaprla oči in trudno odmajala z glavo. Vedno ta težki spanec, mej katerim je postajal obraz trji, med katerim je imela trepalnice le na pol zaprte, glavo z izžetimi ustnicami nagnjeno na desno stran — kajti uničena so bila leva pljuča.

„Mati,“ šepetal je sin.

Pa tudi, ko se je prebudila, so ostale iste trde črte, strmeče, steklene oči, neizpremenjene.

„Mati, povej mi, povej mi —“

Včasih, ko je zapazil, da se ona le ne meni, ko je zapazil ono brezbriznost, vsled katere se dozdeva, da jo duh že popolnoma ločen od zemeljskih stvari, ono brezčutnost, s katero se preseli duša umirajočega na oni svet, katera, le še spojena s telesom z neko tajinstveno vezjo — že visoko nad nami prebiva, zaklical je z onemoglim in obupnim glasom, podobno Odrešeniku zakličavšemu: „Lazar!“

„Mati, mati!“

Še je živela. Sklenila sta si roke in Pietro ji je govoril polutiho, kakor otroku, pripovedoval ji je, da jo ljubi, da jo ima rad, da jo obožava,

poveljuje, da je ona ljuba, edina mati njegova. Poslušala ga je, in videlo se je, da jo je ta glas, iz katerega je dihala čista ljubezen, poživel; dihala je ložje, roke jo niso več tako zelo pekle, iz čela ji je izginil oni mrzli pot. Toda, ako je zopet in zopet začula iz sinovih ust nevede izgovorjeno, a vendar neizogibno in stanovitno vprašanje, ono „povej mi“, iz katerega se je kazala neka žgoča, tajna radovednost, omahnila je njena glava med blazine, zabrnla se v stran, zaprla oči, kakor bi si iskala prostora, kjer bi zamogla v miru umreti. Ko pa je on obstrmel, obupan, ginjen po nekem samoljubnem ali ljubečem instinktu, pri onem „povej mi, povej mi!“ obstal, izvila se ji je iz prsi turobna tožba, tožba umirajoče, obupane duše, prihajajoče iz razpadlih prsij. Sin je obmolčal razžaljen in uničen.

To razmerje med materjo in sinom, med njo, katera ni hotela umreti iz same ljubezni do njega in med njim, kateri jo iz same ljubezni umreti ni pustil, je trajalo deset dnij — temen, neiznosni boj.

Ona skrivnost je nastala med njima velika, mogočna in divja, ona skrivnost, katera je silila trepetajočega sina k materinim nogam, medtem ko je mati, boreča se s smrtjo, trdovratno molčala. Grenak je bil boj, boj, pri katerem je po-

grof Waldersee rad postal nemški državni kancelar. Mirovni pogoji so torej na papirju, za kar se pa nič kaj dosti ne zmenijo kitajski bokserji. V Mongoliji je baje resen boksterski sestanek. Silne žalostne vesti pa se poročajo iz pokrajine Sianfu. Ondi vlada strahovita lakota. Človeško meso se prodaja ondi za 3 cents funt.

Domače novice.

Volilno gibanje. Volilni odbor kat. narodne stranke postavil je na podlagi dogovora z zapupniki iz cele dežele in dotičnimi kandidati konečno naslednje kandidate za deželnozborske volitve v kmečkih občinah in sicer: 1. Za okraj ljubljanske okolice: Fran Povše in dr. Ivan Šusteršič, državna poslanca v Ljubljani. 2. Za okraj Kamnik-Brdo: Andrej Mejač, župan in posestnik v Komendi. 3. Za okraj Kranj-Tržič-Loka: deželni glavar Oton pl. Detela in dr. Janko Brejc, kazenski zagovornik v Ljubljani. — 4. Radovljica-Kranjska gora: Josip Pogačnik, državni poslanec v Podnartu. 5. Postojna-Logatec-Lož-Bistrica-Cirknica: Fran Drobnič, posestnik v Novivasi pri Blokah in dr. Janez Krek, profesor bogoslovja v Ljubljani. 6. Vipava-Idrija: Franc Habe, posestnik na Gočah. 7. Novomesto-Kostanjevica-Krško: Josip Dular, posestnik v Jurka vasi pri Novem mestu. 8. Trebnje-Višnja gora-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče: Fran Košak, župan in posestnik na Grosupljem; dr. Viljem Schweitzer, odvetniški kandidat v Ljubljani, in dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani. 9. Kočevje-Ribnica-Velike Lašče: Franc Jaklič, učitelj v Dobropoljah in Primož Pakiž, posestnik v Sodražici. 10. Črnomelj-Metlika: Viljem Pfeifer, državni poslanec in posestnik v Krškem. — Za liberalno stranko bodo nastopali kot kandidatje in sicer: za Belokrajno: učitelj Šetina iz Črnomlja; — za Novomeški-Krški okraj: grajščak Globočnik, — za Trebanjski-Litijski okraj: župan Slanc iz Litije; — bivši župan Bukovec iz Mrzle Luže in znani Zupančič iz Rakovnika; — za Vipavo: bivši poslanec Božič iz Podrage; — in za Notranjsko: Arko in Ambrožič. Drugi okraji še nimajo liberalnih kandidatov; — je pač težko dobiti jih po kmetu nasprotujoči stranki za kmeta! — Pošteni možje bodo volili katoliško-narodne može. Proč z „Narodovci!“

Dr. Janez Bleiweis poštenim Slovencem. Dr. Janez Bleiweis je dal v svojih „Novicah“ v slovenski svet te-le tiskane besede o „Narodovcih“: „Žalostno je za nas Slovence sploh, da se med nami goji taka golazen, kateri ni nobena reč, nobena oseba več spoštljiva, ki ne verujejo na družega, nego na svojo po slabo razumljivem liberalizmu prismojeno pamet in to kar se v njej rodi; najbolj žalostno pa je to,

kazala človeška duša vso svojo lepoto, vse svoje veličanstvo in pri katerem je bila ljubezen samoljubje in samoljubje — zopet ljubezen.

Sveča je tanko brlela, od ulice sem so se čuli zvoki orgelj in glasovi mazurke so se razlegali po ulici in visoko po zraku. Po sobi je vladala smrt.

„Čemu si ugasnil luč?“

„O Bog, ona ne vidi več luči; ona umira!“

Padel je pred postelj in zamišljen v grozno bedo svojega življenja, zmešan, boječ se samote, upijoč, jokajoč, izdihujoč, puleč si lase, je s težavo izustil besede, katerih se je bal, vedno bal: „O mati, povej mi! o dobra mati, moje vse, mati, povej mi! Povej že iz sočutja do svojega sina, imej usmiljenje ž njim! Povej mi, ako me še ljubiš! Mati, mati, povej mi ime mojega očeta!“

Prevrtala ga je s steklenimi očmi, odprla usta in globoko zadihala.

„Ne“, je rekla z zmedenim, praznim glasom umirajočega.

Obrnila je glavo v stran, zagnala trikratni, dolgi, piskajoči, cvileči, trgajoči krik, za hipec zadihala, tapala je nedoločno po odeji, še enkrat globoko zadihala in — umrla.

da imajo take brezdomovinske „katilinarične eksistence“ in gnjidovi klateži manijo, grditi in skruniti“. — Te besede veljajo popolnoma tudi o današnjih „Narodovcih“.

„Nabrušeni kremplji“ dr. Tavčarja. Na shodu v Novem mestu se je dr. Tavčar pohvalil, da ima brušene kremplje, katere zadira v duhovščino. Kakšni so ti kremplji? Popolnoma podobni so onim, katere kaže baraba, kadar se je v beznici do grla nabunkal šnopsa. Psovke tu, psovke tam, razloček je le ta, da se dežel-nemu odborniku Tavčarju nizke psovke še manj podajo, kakor šnopsarskemu barabi. Za izgled naj podamo menažerijo, katero je dr. Tavčar dozdal predstavil svojim volilcem. Na shodu v Novem mestu je pripeljal Tavčar te-le živali: škorpijone, goloba, sokola, noja, kunca, pijavko, kravo. Na shodu v Višnji gori je pa vzel za primero in predstavil te-le živali: tele, uš, miš, psa, mrčese, klopa, kanalčka, prase, zopet psa, kače, roparske tice, kozla. Ako je dr. Tavčar duševno tako opešal, da je izgubil zadnjo iskrico duhovitosti, in da mora primere jemati le še iz zoologije, tedaj naj več ne sili v javnost. Ome-njene živali bi znal naštevati in z njihovimi imeni ljudi zmerjati tudi Tavčarjev poba, ki hodi v prvi razred. Ker si pa upa dr. Tavčar s tako klajo krmiti svoje poslušalce, je to vsakemu umnemu človeku neovrgljiv dokaz, da ima ali liberalna inteligenca v glavi preperelo slamo, ali pa da njena omika ne presega omike Tavčarjevih telet, krav, praseta in kozlov. Dr. Tavčar se pa še v „Narodu“ hvali, da je take silovite zgovornosti, kakor jo ima on, zmožen le svoboden, neodvisen slovenski talent!

Tavčar v Višnji gori. Dr. Tavčar je imel v Višnji gori shod, na katerem je govoril silno surovo. Nič ni povedal o svojem delovanju za korist ljudstva, ker takega delovanja ne pozna, pač pa je mahal po osebah. Govoril je tako surovo, da morajo tudi naši nasprotniki pripoznati, da se pride na tak način le do podivjanosti. Ako bi hoteli mi na tak način govoriti, tedaj bi prišle o liberalnih voditeljih lepe reči na dan, in svet bi se čudil, kaka je liberalna morala. Prepričani smo, da meščanstvo s Tavčarjevimi surovostmi, zabavljanjem in hujskanjem nič ne pridobi. Ugled našega meščanstva zahteva, da se oprostí surovosti dr. Tavčarja in njegovih prijateljev!

Iz tabora antikristov. Angelj luči dr. Tavčar je govoril na novomeškem shodu o duhovnih: „Ne poznajo idealne višje omike, ne poznajo dobrodejnega vpliva rodbinskega življenja, ne poznajo ne jedra ne duha pravih Kristusovih ostankov in zategadelj tavajo brez prave etične podlage okrog po življenju; vera jim ne daje tiste tolažbe, kakor jo daje pravim vernikom (namreč liberalcem).“ Precej potem se je pa pravi vernik Tavčarjev prijatelj dr. Slanc tako-le norčeval iz nebes v „Narodu“: Z vojvodo mora tudi plašč, glasi se že tudi mej manj razvitimi narodi, in menjice katoliškega duhovenstva, trasirane na nebesa, nimajo posebne nega kurza več, v nekaterih deželah celo nobenega“. — Tako bode govoril antikrist, ko bo jemal ljudem zadnji up, up na nebesa.

Dr. Tavčarjev životopis. Na shodu v Višnji gori je hotel dr. Tavčar opisati dr. Šusteršiča, podal je pa le svoj životopis tako-le: „Ali sleparija je šla za njim, kakor gre senca za telesom! Ker se mu ni ljubilo študirati s pomočjo lastnega dela, opeharil je predstojnike Alojzijevišča ter jim lagal, da čuti v sebi poklic, postati duhovnik. Ti revčki so ga pitali kakor kanarčka v kletki, ter mu brezplačno krožili trebušček. Ko pa se je potem med vednim pitanjem še pri dveh stricih duhovnikih priučil vse potrebno za juridični izpit, je mož plunil v farovško skledo ter jo popihal v svet pregrešni. Mlade pijančke zbira okrog sebe ter upije skoraj večer za večerom: „Far je far! Far in kozel jednako smrdita!“

All je to „žlindra“? Znano je, da so naši liberalci dr. Šusteršiča psovali z „žlindra“, ker je iz svojega dal 2000 kron, da je mogla „Gospodarska zveza“ kmetu prodajati cenejšo žlindra. Sedaj pa „Narod“ popolnoma molči, da je libe-

ralnega odvetnika in občinskega svetnika ljubljanskega dr. Hudnika sodil 9. in 10. t. m. disciplinarni svet odvetniške zbornice in da ga je ta disciplinarni svet, kateri obstoji po veliki večini iz liberalnih odvetnikov, radi njegovega odvetniškega poslovanja obsodil na najvišjo denarno globo, t. j. na 600 kron. „Narod“ te zadeve noče pojasniti, misli si torej lahko vsak — svoje. Kaj bi neki „Narod“ rekel dr. Šusteršiču, ako bi se mu kaj takega primerilo.

Dr. Tavčar si po Dolenjskem smetano posnema, tako nam poroča somišljenik iz Dolenjskih mest. V Novem mestu se hvali, da je preskrbel Novomeščanom most in Višnjegorcem pripoveduje, da jim je sodišče preskrbel. Ako bi se to s psovki v „Slov. Narodu“ dospelo, bi mu človek že verjel, — sicer je pa javna tajnost, da so vsi drugi gospodje pridobili most v Novem mestu in osobito, da je premeščenje sodišča v stari Višnji grad dar nemškemu knezu Auerspergu, in to, da mu dohodki iz grada pomnožijo letno rento na račun revnega kmeta. Dolenjski meščanje so pričeli nekako razočarani gledati svojega poslanca, kako si smetano prisvojuje.

Nesramne „Narodove“ laži ali — ples v cerkvi. S Ponikve se nam piše: „Neslovenski Narod“ je neprebavljiv v lažeh. Strašno je ropotal pred tednom dnij, kako se je skrunila cerkev sv. Ožbalta na Ponikvi, češ, da so klerikalci plesali v cerkvi, in da sta župnik in kaplan plačala dva sodčka pive za svoje pristaše „v hlačah in kijkljah“. Na tej zadevi je toliko resnice: Navada je, da se vsako leto za pevce in pevke in za druge osebe, katere za Ožbaltovo nedeljo okrasijo cerkev ter stavijo brezplačno štiri altarje za inicije, katere zvonijo in oskrbujejo strelivo, kupi sodček piva in nič več. Tega pa ni plačal ne župnik ne kaplan. Ravno tako neumno je predbacivati župniku, da je dal dovoljenje za „buschenschank“, ker ga še nihče niti vprašal ni. Zraven tega pa „Narodov“ dopisnik kot zakonov večer mož lahko zna, ali bi vsaj moral znati, da dovoljevanje „buschenschankov“ ne pristojata cerkveni, temveč posvetni oblasti. — Nesramna laž je, da bi kdo v cerkvi plesal, pel klafarske pesmi, ali celo vriskal itd. Ravno tako zlagano je, da bi kdo hotel ugasniti večno luč. Klobuk so metali v svetnike in svetnice! pravi „Narod“. Mi smo ostro poizvedovali, koliko da je na tem resnice, in izvedeli smo, da je nekemu padel klobuk s kora in na to ga je neka druga oseba vrgla nazaj na zelo nizki kor. To gotovo ni bilo prav, pa vendar je velik razloček med resnico in „Narodovim“ poročilom, da „so metali klobuke v svetnike in svetnice na altarjih.“ In za vse to, kar se je po „Narodu“ zgodilo v cerkvi sv. Ožbalta, sta seveda odgovorna župnik in kaplan, ali pa vsaj klerikalna stranka! Poglejmo, kdo pa je bil zraven! Oni navedeni posilurari, kateri je orgljali, gotovo ni naš, ker prav izvrstno zabavlja čez klerikalce in gre za liberalno stranko čez drn in strn, ta gotovo ni naš. In ako je ta, kar je pri njegovi muzikalični izobrazbi zelo mogoče, po misijonski pesmi in „Očenašu“ zaigral res kako okroglo, je to gotovo graje vredno, a to naj si zapišejo za ušesa liberalci kot svojo zaslugo. Plesal pa ni pri tem nikdo. Ko mu je mežnar rekel, naj neha, je rekel le ta liberalni urar: „Fantje, pa zraven mene pojte, če tukaj ne smem!“ Poleg tega urarja so bili sami liberalci, katerim je „Rodoljub“ evangelij. Iz tega se razvidi, kako nesramen lažnik je „Narod“! Naše ljudstvo je prepošteno, da bi se dalo voditi ljudem, ki so zbrani okoli tega lista!

Pozor na volivske imenike! Iz raznih krajev na Vipavskem nam dohajajo poročila o zelo pristransko sestavljenih volivskih imenikih. Po več občinah so morali naši reklamirati volivno pravico za 30 in tudi 50 naših volivcev. Pri mnogih so napačno vpisana imena ali bivališča. Pri „Narodovih“ pristaših je seveda vse v redu. To nam daje povod, da opetovano pozivljamo somišljenike, da nemudoma in pazno pregledajo razpoložene volivske imenike.

Napredne laži. V Bovcu imajo mlekarstvo zadrugo. „Narod“ in „Rodoljub“ sta poročala, da je zadruga ustavila svoje delovanje, da je 50 kvintalov pokvarjenega sira še v zalogi in da je več kvintalov tega sira že zaplenjenega. Vse to je od kraja do konca zlagano. Mlekarstvo zadruga v Bovcu jako uspešno in na blagor ljudstva posluje.

Spletke štajarskih liberalcev. Štajarski „slovenski“ liberalci nameravajo prirediti v Žalcu „zborovanje“ svojih zapeljancev ter hočejo pri prihodnjih volitvah postaviti svoje lastne kandidate. Vspeh Slovencev na Spodnjem Štajarskem je le mogoč v slogi. Da liberalci to slogo razdirajo, kažejo, da jim je domovina deveta briga.

Iz Kropce se nam poroča: Učitelj Korošec se je zatekel v liberalni „Narod“ in tam opisuje Kroparje in Kamnogoričane. Večino spisa je učenjak plonkal iz slabih spisov. Opazke, katere dodaja sam, so pa zelo neotesane in za Kroparje in Kamnogoričane jako žaljive. Kaj je treba bobnati v svet o naših siromakih, ki nabirajo žeblje, da je njih glavni „kšeft“ „fehtanje“, ker brez žebeljev bi jim preskrbeli možje pravice stanovanje v „Lahovci“? Čemu je treba kričati v svet, da ni nikjer na svetu toliko zavisti med trgovci, kot jo je med kroparskimi, oziroma kamnogoriškimi? Kaj je treba kroparske in kamnogoriške trgovce z žebli razglašati za krevlje, češ da je že marsikdo ves zbezan kupčijo zopet obesil na klin, ker je bil prazen žep v krivih hlačah? Učitelj, katerega ljudstvo plačuje, naj ne sramoti ljudstva pred svetom. Kako naj se zaupajo otroci takemu učitelju, ki zasramuje njihove stariše?

Slika liberalnega gospodarstva. „Slovenec“ poroča: Po Mariboru so zidali mnogo takih stavb, da je občinstvo prišlo samo ob sebi do sklepa, da morajo podjetniki neko osebo na magistratu mazati z denarjem. Sedaj so prišle lepe reči na dan. Prišlo je na dan, da si je mestni stavbni nadzornik Rezegh dal izplačati od tvrdk jako visoke svote in je še-le tako primerno „namazan“ jim dajal mestna dela. Znal si je tako izkoristiti svojo službo, da je zase dobil od nekaterih tvrdk po 8000, 4000, 6500, 3000, 1000 K „poboljška“. Te dni je ta uzorni mariborski mestni nadzornik stal pred sodiščem in obsojen je bil na osem mesecev ječe, povrh je dobil vsakih 14 dni jeden post, za reveže v Mariboru bode moral plačati 20.500 kron, za one v Litomericah pa 400 kron. Obravnava je bila živa slika liberalnega gospodarstva.

Liberalno gospodarstvo se je pokazalo posebno na Pijavi Gorici, kjer so krščanski možje pomedli liberalnega župana v kot in si izvolili županom vrlega g. Jožefa Jamnika. Liberalni župan ni zapustil niti jednega zapisnika, niti dnevnika, niti jednega računa. Tako se gospodari — liberalno.

Umrla sta v Idriji 20 letna Ana Plehan in 26 letni krojaški mojster Ivan Čuk. Prav lepo se ga spominja „Slovenec“, ki piše: Spravila ga je jetika. V poslednjem času je zlasti mnogo trpel. Najhuje ga je mučila misel, da bode moral v ječo. Obsojen je bil namreč radi znane turnarske afere na šest tednov. Smrt ga je rešila. Ker je liberalno delavsko bralno društvo razobesilo črno zastavo, mislimo, da je bil ud tega društva. Čudno pa se nam je zdelo, ko smo gledali spreved. Tovariši obrtniki in bližnji sosedje so mu res izkazali poslednjo čast, lep pogreb napravili — toda tistih nismo videli, ki so toliko govorili in pisali o „nedolžnih“ žrtvah turnarske afere. Siromak si bil pač obrtnik, majhen obrtnik! Najdi v večnosti boljše prijatelje! Tu se je pokazalo, da liberalci pozna človeka le toliko časa, dokler ga rabi.

Nagla smrt. Župnik in zlatomašnik Mateja Preželjina v Mavčičah so dne 19. t. m. zjutraj dobili mrtvega v postelji. Star je bil 80 let. Zadel ga je mrtvoud na srce. Pogreb je bil v sredo dopoldne ob 9. uri v Mavčičah.

Umrl je v Ljubljani bivši cestni nadzornik g. Vinko Premk.

Grozna smrt. Med postajama Zalog in Ljubljana se je vrgel pod poštni vlak Simo Pajič, urednik lista „Novo Vreme“ iz Zemuna.

Vlak ga je razmesaril. Pajič je bil slaboumen. — Na progi Maribor-Pragarsko je povozil v sredo brzovlak poštnega uradnika Feldbacherja. Ta je namreč hotel rešiti otroka nekega žel. čuvaja, ko je tekel čez tir, ali vlak je oba raztrgal na kosce.

Spomenik profesorju J. Marnu se bode otvoril v Štangi prihodnji mesec.

Zaročil se je g. dr. Janko Brejc z gđc. Marico Vencajzovo. Bilo srečno!

Možu hišo zažgala je v Srednji vasi pri Poljanah žena kočarja Guzelja. Živela je z možem v vednem prepiru. Svoje dejanje je priznala. Orožniki so jo odpeljali v zapor.

Jakoba Aleševca, bivšega uradnika „Brenclja“ je zadela kap. Dobili so ga onemoglega v Bambergovi veži na Kongresnem trgu. Odpeljali so ga v bolnico, kjer se mu zdravje obrača na bolje.

Češki kolesarji so bili po vseh vaseh in mestih, skozi katere so se peljali, navdušeno pozdravljeni; zlasti v Kranjski gori so jim priredili jako lep sprejem, nadalje v Jesenicah, v Kranju, kjer so češki gostje položili venec na Prešernov grob. V Ljubljani se je vršil v soboto banket njim na čast.

Za romarski vlak na Trsat, ki odide iz Ljubljane dne 3. septembra okrog 9. ure zjutraj, se prodajajo karte tudi v trafiki g. M. Brusa (pri Štefetu) pred škofijo št. 13. Udeleženci naj se prijavijo in vplačajo 5 K 80 h vsaj do 25. t. meseca.

Novomeško gasilno društvo bode svojo 25letnico praznovalo prihodnje leto skupno z otvorjenjem vodovoda. Ob istem času se bo vršil v Novem mestu shod kranjskih gasilnih društev.

Nova slovenska knjiga. G. Rudolf Vrabl je zopet izdal lično knjižico: „Čujte nas.“ Cena 40 h. Založba J. Blasnikovih naslednikov.

Sklepi II. slovenskega katoliškega shoda se prodajajo v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani kjer se tudi naročajo. Izvod velja 10 h.

Gospodinjstva šola c. kr. kmetijske družbe kranjske se prične sredi decembra. Prošnje za vsprejem naj se pošiljajo do 15. septembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsa pojasnila daje odbor kmetijske družbe.

Drobne novice. Z vojaških vaj 17 pešpolka je ušel prostak Franc Kos, doma iz Straže, občina Št. Rupert. — Simon Kristofič, brivski pomočnik iz Kamnika, se je dne 19. avgusta v vasi Zduš ustrelil. — V bližini Središča so našli blizu hrvatske meje jurista Feliksa Stampfla iz Gradca ustreljenega. Skoro gotovo so ga ustrelili tatinski lovci. — Na Predilu se je ustrelil lovec Anton Rekar, rojen Kranjec. Nekemu vojaku so zginile tri krone. Preiskava se je uvedla, Rekar se je pa preiskavi odtegnil s smrtjo. — Toča je napravila mnogo škode v Račjem selu. Pobila je tudi v vasi Hudeje. — Dne 12. t. m. pa je pobila toča tretjino vinogradov v občinah Goče in Erzelj. — Pri Veliki Nedelji so zmagali pri občinskih volitvah kandidati Nemcev. — Poročil se je v Ljubljani instalatér g. J. Antosiewicz z gđc. Mici Dejak. — Rudnik pri Sv. Ani na Ljubelju se po najnovejših poročilih ne bo popolnoma opustil. — Samomor na ulici. V Št. Rupertu pri Celovcu se je ustrelil mizarski pomočnik Pavel Fleis na ulici. Vzrok nesrečna ljubezen. — Za „Narodni dom“ v Pulji je biskup Strossmayer podaril 1000 kron ter je o tej priliki pisal krasno pismo gosp. dr. Matko Laginji. — V Novem mestu je v ondotni kavarni slaboumeni Jožef Jereb pričel tako silovito razgrajati, da je kavarnar moral poklicati stražnika. Jereb se je stražniku uprl in je stražnika ranil na roki. Stražnik je v nevarnosti na to potegnil sabljo, ter ga ž njo usekal pod stegno in ga sunil v rebra. Jereb je še isti dan vsled dobljenih poškodb umrl. — Poročil se je v Trstu g. Ljudevit Demeter Jereb c. kr. asistent pri železnici v Trstu, z gđc. Olgo Čokelj. — Umrl je v Mengšu, dijak petega razreda realke Pavel Jenčič. — Za župnijo Št. Janž je imenovan župnikom č. g. župnik J. Nemanič iz Št. Lamberta.

Premembe pri č. oo. kapucinih. Iz Lipnice je prestavljen o. Angel Sattler v Murau kot vikarij; iz Gorice o. Damascen v Mettersdorf;

iz Celja pride o. Hilarij Perpar kot gvardian v Škofjo Loko; o. Herman ostane v Celju kot vikar; o. Erhard Pečar gre v Gorico; o. Amaklet Waltek pride kot vikarij iz Volšperga v Celovec, o. Alfonz Vakselj postane gvardijan v Knittelfeldu, o. Otokar Cejan gre iz Celovca v Gorico, o. Evgen pa v Volšperk, o. Oton Kocjan v Hartberg, o. Egidij Golob v Celje, o. Janez Ažbe v Švanberg kot gvardijan, o. Efrin pa kot gvardijan v Hartberg, o. Viljem Ebenberger je prestavljen iz Hartberga v Celovec, o. Sigmund iz Knittelfelda kot gvardijan v Volšperk, o. Epifan v Mettersdorf, o. Donat Zupančič pride v Krško, o. Ožbald Seme iz Mettersdorfa v Knittelfeld kot vikarij, o. Gotthard kot gvardijan v Murau, o. provincijal Fdvard Bervar postane kronista štajarske provincije.

Duhovske izpremembe v ljubljanski škofiji. Podeljene so bile župnije: Zgornja Bescnica tamošnjemu kuratu č. gosp. Frančišku Pokornu; Št. Jurje pri Šmariji tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Janezu Debelaku; Ribno č. g. Josipu Pristovu; začasno upokoženemu župniku ondi: Kovor č. g. Juriju Rozmanu, župniku v Rakitni, ker se je za to župnijo prezentirani č. g. Josip Lavtižar odpovedal; Sv. Vid nad Cerknico č. g. Janezu Jerebu, kapelanu v Žužemberku: Lesce č. g. Josipu Seigerschmiedu; župniku v Zaplani. — V red č. oo. cistercijanov je odpuščen č. g. Josip Benkovič kapelan v Komendi. — Premeščeni so bili č. gg.: Josip Lavrič iz Sodražice v Žiri; Ivan Traven iz Iga v Sodražico; Ivan Plahutnik iz Senožec na Ig; Jakob Matjan iz Cerkljan kot župni upravitelj v Zaplani; Matej Kos iz Škocjana pri Dobravi v Cerklje pri Kranju; Jakob Benedičič iz Žirov v Škocjan pri Dobravi; Jakob Lovretič iz Kamnika v Horjul; Vincencij Čibašek iz Spodnje Idrije na Dole pri Litiji; Josip Hartman iz Šmihela pri Novem mestu v Košano; dr. Josip Jerše v Radovljico; Ivan Renier v Komendo; Ivan Knific na Trato; Na novo so bili nameščeni č. gg. semeniški duhovniki oziroma novomašniki: Ivan Erjavec v Boštanju; Frančišek Gabršek v Senožecah; Jakob Kalan kot subsidiarij na Dobravi pri Kropi; Anton Lorbar v Žužemberku; Ivan Miklavčič v Dolu pod Ljubljano; Jakob Razboršek v Kamniku; Ivan Lomšek v Veliki Dolini; Andrej Pavlin v Rovtah; Frančišek Sever na Bohinjski Bistrici; Frančišek Sparovec v Spodnji Idriji; Frančišek Vidmar v Šmihelu pri Novem mestu; Alojzij Volc v Mirni peči. — Začasni pokoj je dovoljen č. g. Jakobu Bajcu, kuratu na Ustji in pa č. g. Frančišku Mekincu, župniku v Ihanu.

Nova groba. V Ljubljani je umrl lastnik znane tiskarne, gospod Anton Klein. Bil je podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice, dolgoleten član dež. zbora in občinskega sveta. — V Škofjiloki pa je umrl nagle smrti ljubljanski notar Schönwetter. Prišel je na kolodvor, kupil listek, sel na klop in umrl.

Anžič, znani tat bicikljev, katerega so prijeli v Solnogradu je zopet ušel. Orožnik ga je z gorenjskim vlakom peljal neuklenjenega v Ljubljano. V bližini Vižmarjev prosil je Anžič orožnika, naj ga pusti na stranišče v vagonu. Dobri orožnik je šel za Anžičem do vrat stranišča, katera je Anžič zaprl za saboj in skočil iz voza. Utekel je proti Savljam.

Razne stvari.

Ali so kaj tačega zmožni liberalci? Ravnokar je priobčila kongregacija „belih očetov“ svoje letno poročilo. Njihovih misijonskih postaj je sedaj 65, v katerih se nahaja 261 misijonarjev, 140 sester in okoli 1000 katehistov. Število zpreobrnjenecv znaša 60.000, katehumenov pa je 161.000. V njihovih 141 šolah dobiva pouka 9500 učencev in učenk, bolnikov pa niso v pretečenem letu oskrbovali nič manj kakor 342.000. Iz tega poročila je razvidno, s kako velikim vspehom delujejo „beli očetje“ med nesrečnimi črnici.

Uniforma iz papirja. Tako uniformo nosijo japonski vojaki. Ker je silno cena in preprosta, zato umazane ne pero in strgane tudi ne krpajo, marveč kar novo dobe.

Grassmann mrtev. V Sjetinu je 14. t. m. umrl znani blatilec sv. Alfonza Liguorija Robert Grassmann.

Sodnijska poročila.

Vsled ovadbe Pretnar Antona iz Zagorice, da se ne toči v Kmetijski zadrugi na Bledu pristno vino, je dognala dotično kemična preiskava pri eni vrsti vina, da je isto crkasto in pri drugi vrsti, da je isto le na pol vino.

Poslovodja sta dokazovala, da je bilo vino kot pravo dobro vino kupljeno od raznih tvrdk, ki zalagajo skoraj celo kranjsko deželo, toda to ni veljalo in c. kr. sodnik Žebre v Radovljici ju je obsodil z razsodbo z dne 16. aprila t. l. zaradi prestopka po § 11. oziroma 14. zakona z dne 16. januarja 1896 št. 89 drž. zak. in sicer enega (F. G.) na 14 dni zapora in 200 kron denarne globe, drugega (J. P.) pa na jeden teden zapora in na 40 kron denarne globe.

Vsled vzklica obtožencev je zmanjšalo vzklicno sodišče v Ljubljani pred predsedstvom c. kr. dež. sod. svetnika Schmeditz-a kazen prvemu obtožencu na 3 dni in drugemu na 2 dni zapora.

* * *

Pri občinskih volitvah na Igu sta nastopali dve stranki, ki sta svojim somišljenikom imena kandidatov po listkih naznanili. Eni listki so bili hektografirani in drugi pa tiskani.

Ta zadeva je prišla pred okrajno sodišče v Ljubljani, hektograf ni prišel pod kazensko sodbo, pač pa tiskani list.

Sodnik c. kr. dež. sodnijski tajnik Potrato obsodil je dne 22. aprila t. l. vse, ki so imeli pri razdelitvi tiskanih listkov kaj opraviti po § 17. in vz. 23. tisk. zakona na 6 K globe.

Vzklicno sodišče je potrdilo to razsodbo.

* * *

Glasom razsodbe c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 26. novembra 1900 je obsodil sodnik c. kr. sod. tajnik dr. Dolenc Ivano Černač rekoč, da je pisala Kapizu v Postojini sramotilno dopisnico v globo 20 K in to na podlagi izjave zvedencev za pisavo, da je ena roka pisala dopisnico in pa neki izpitni izkaz, kojega je predložila inženirska sekcija železnična.

Vzklicno sodišče se je po dolgotrajnem preiskavanju prepričalo, da ni nikakor dokazano, da bi bila Černač oni izpitni izkaz podpisala, da torej prvi sodbi primanjkuje prave podlage in je obtoženo oprostilo.

GLASNIK.

Deželnozbornske volitve in delavstvo.

Zopet jedenkrat vršila se bode volivna borba, boj za deželnozbornske mandate na Kranjskem. Delavstvo samo kot tako res da nima po zaslugi liberalcev v svoji ogromni večini pravice poslati v deželno zbornico Kranjsko svoje zastopnike, vsekako je pa važno, kako stališče zavzame delavstvo v tej borbi. Borili se bodeti v tej borbi „narodno napredna“ in „katoliško narodna“ stranka.

Je-li naj zavzame delavstvo v tej borbi stališče mirnega opazovalca? Ali naj se odloči delovati za zmago liste kake borečih se strank? V sedanjem času bil bi za vsacega krščanskega delavca neodpustljiv greh, nebržnost in neodločnost v volivnih borbah. Z agitacijo in s prigovarjanjem pri naših znanih volivcih lahko pomagamo poštenim nam prijaznim kandidatom k zmagi.

Kam li bode se krščansko delavstvo odločilo. Morebiti za liberalne kandidate? „Po njih delih jih bodemo spoznali“, zato si oglejmo njihovo delovanje za delavstvo v zastopih, kjer vladajo naši narodno napredni gospodje. Občinski svet ljubljanski je polje, kjer liberalci, na čelu jim Slovan (?) Ivan Hribar neomejeno go-

spodarijo. Mnogokrat je že ostro bičal „Glasnik“ delovanje občinskega sveta ljubljanskega in njegovo „prijaznost“ napram delavstvu. Gospod Ivan Hribar se li še spominjate Vaših obljub na nekem pred leti se vršečem shodu? Tam ste slovesno obljubili delovati na to, da dobe volivno pravico v občinski zastop tudi delavci in da se bodo zidala delavska stanovanja? Kaj se je zgodilo s temi obljubami? Niti jedna se ni izpolnila! Kje so delavska stanovanja zidana posredovanjem Ivana Hribarja? Pač imajo delavci že volivno pravico v občinski zastop Dunajski, zakaj ni torej Ivan Hribar izpolnil svoje obljube in preskrbel, on ugledni gromoviti govornik narodno napredne stranke, tudi občinsko volivno pravico delavstvu v Ljubljani! Pri poštenih ljudeh je navada obljube izpolniti! Zakaj je Hribar obljubil delati za razširjanje volivne pravice, če svoje obljube noče izpolniti?

Ko smo nekoč vprašali dr. Tavčarja, zakaj ne da volivne pravice delavstvu, odvrnil je: „Ali mislite, da smo na glavo padli!“ Dr. Majaron je tudi nekaj časa mešetaril z nekim volivnim predlogom za razširjanje volivne pravice potem si pa ni več upal na dan. Pustil si je zamašiti usta! Delavci bi torej po našem mnenju res na glavo padli, ako bi delali za izvolitev liberalnih kandidatov.

Kaj je s prošnjo „Slov. katoliško delavskega društva“ v Ljubljani, vloženo že leta 1899 na občinski svet za volivno pravico. Menda se vendar ni založila? Navada in čisto običajni birokratiški šimelj vže zahteva, da vsaka vloga se mora rešiti povoljno ali ne povoljno. Nima li občinski svet zmožnih ljudij napraviti koncept za rešitev vže 1899 leta vložene prošnje? Ali nima morebiti občinski svet črniti in papirja? V prihodnje treba bode priložiti sličnim prošnjam jedno polo papirja za rešitev in 10 vinarjev za črnilo in pero, ker delavstvo sumi, da je za rešitev delavskih prošenj na ljubljanskem rotovžu zmanjkalo papirja, črnila, držala in peres!

In mestni delavci ljubljanski! Vrabci čivkajo vže po strehah, da na celem svetu morebiti ni tako slabo plačanih delavcev, kakor so ravno mestni delavci ljubljanski! In kako so ti reveži za slučaj bolezni preskrbljeni. Štiri tedne nekaj soldov se jim vrže in potem na cesto ž njimi! Posredovanje za delo mora brezdelen delavec plačati! Občina trpi, da podjetniki pri njenih zgradbah uporabljajo prisiljenice in kaznjence.

In narodno napredna stranka v deželnem zboru Kranjskem?

Kdo je preprečil razširjanje volivne pravice? Slovensko kat. delavsko društvo v Ljubljani je po preč. g. kanoniku Kalanu, velikemu delavskemu zaščitniku in prijatelju, vložilo opetovano prošnjo za splošno in direktno volivno pravico. Prvič so preprečili razpravo nemški veleposestniki, ker so se iz zbornice odstranili in s tem isto storili nesklepčno. Drugič bil je poročevalec dr. Ivan Tavčar, po domače Visoški baron. Ko je prišla stvar prvič na dnevni red, visokorodni Poljanc ni blagovolil se v zbornico potruditi in drugič je prošnjo ironično pokopaval. Na Nižjem Avstrijskem so pač dali kršč. socialci delavcem tudi volivno pravico v deželni zastop! In liberalni deželni odbor, zakaj pripušča podjetnikom deželnih zgradb uporabo kaznjencev, zakaj delajo prisiljenci malim obrtnikom konkurenco?

Ogledali smo si delovanje „narodno napredne“ stranke. Ali se še najde kak zaveden trezen delavec. ki bi delal in simpatoval z liberalno stranko? Ta izdajalska, lažnjiva in nazadnjaška stranka, ta stranka ima drznost imenovati se še „narodno-napredno“, ko bi se po svojih dejstvih morala nazivati nazadnjaška.

Katoliško-narodna stranka. Ta stranka bila je, zlasti zadnja leta sem odkrita prijateljica delavstva. Ni-li kot svoj program sprejela krščanski delavski program? Ne bodemo navajali podpor gmotnih in moralnih, katerim je katoliško narodna stranka težnje krščanskega delavstva podpirala. In delovanje te stranke v državnem zboru! Delavci brez razlike strank, objektivno, mirno in trezno

prečitajte poročilo g. dr. Ivana Šusteršiča o delovanju te stranke v državnem zboru in sodite potem sami mej delovanjem kat. narodne stranke za delavstvo in mej delovanjem liberalno nazadnjaške sodrge kranjske, ki pravi, da zastopa inteligenco! Mej delavskimi zahtevami in mej zahtevami katoliško narodne stranke bistvenih razločkov ni, in po javnem delovanju kaže stranka, da resno dela, ne pa samo obeta, zboljšati delavsko stanje. Katoliško narodna stranka dela na to, da se volivna pravica tudi za deželni zbor takoj razširi, liberalci se pa z različnimi izgovori izgovarjajo, „da za sedaj ne morejo biti za to“. Ali more torej zaveden delavec simpatizovati s toliko liberalno hinavščino? Bile so pač že večkrat razlike mej nami in mej kat. narodno stranko; zadevale so pa iste ne načela, marveč osebnosti in taktiko; ker se nam je zdela kat. narodna stranka premalo radikalna, premehka in žal, večkrat premalo agilna! Zadnji čas zboljšale so se v tem oziru tudi razmere in brez skrbi ji zaupajmo.

Iz navedenega je vže razviden gorostasen razloček med liberalno sodrgo in kat. narodno stranko! Delavci, volivci, kolikor vas je pri deželnozbornskih volitvah, volite katoliško narodne kandidate; To je vaša sveta dolžnost! Delavci nevolivci, tudi Vi imate lepo nalogo. Imate nerazsodne, zapeljane znanee volivce. Odprite jim oči in povejte jim, kje je resnica! Vi kupujete pri liberalcih, obiskujete njihove gostilne, zahtevajte od njih, naj volijo katoliške može! Če stori vsak pošteno misleč mož, bodisi volivec ali nevolivec svojo dolžnost, odzvonilo bode gospodarstvu liberalnega nazadnjaštva.

Delavske drobtine.

Vabilo k veselici, ki jo priredi delavsko bralno društvo v Kamni gorici v nedeljo dne 25. avgusta na dvorišču gospoda Adolfa pl. Kappusa. Vspored veselici bo ta le: 1. F. Ferjančič: „Delavska pesem“. Poje moški zbor. 2. Nagovor. 3. a.) F. Žirovnik: „Tiček“. Harm., b) dr. Gustav Ipavec: „Predica“. Obe poje ženski zbor. 4. „Kmet Herod, ali gorje mu, ki pride dijakom v roke“. Burka s petjem v dveh dejanjih. Igrajo društveniki. 5. a) M. Hubad: „Miška“. Narodna. Hram., b) P. Ang. Hribar: „Mlatiči“. Obe poje mešan zbor. 6. Iv. pl. Zajc: „U boj!“. Poje moški zbor. — Začetek točno ob 4. uri popoldne. — Vstopnina je za sedež 20 kr. za stojišče 10 kr. Otroci plačajo polovico, udje so vstopnine prosti. — Če bo deževno vreme, se preloži veselica na prihodnjo nedeljo. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Stavka v Nabrežini. Lastniki kamnolomov so sklenili, da odslove vse delavce in da zapro svoje kamnolome, ker se nočejo udati zahtevam delavstva. Poleg delavcev trpela bi po tem sklepu veliko občina Nabrežina, ako bi lastniki kamnolomov vztrajali na tem stališču in bi ne prišlo mej njimi in delavci v najkrajšem času do kake poravnave.

Mejnarodno delavsko varstvo. Italijanski državniki so se dosedaj med vsemi evropskimi za delavsko varstvo najmanj brigali. Sedaj pa hočejo uvesti mejnarodne pogodbe, tičoče se delavskega varstva, po katerih naj bi bili urejeni pogoji dela, starostne meje, otročje delo, kakor tudi mejnarodno ureditev zavarovalnic za slučaj starosti, bolezni in nezgod. Prvi korak se stori baje kmalu, namreč pogodba med Italijo, Avstrijo in Nemčijo, tičoča se ureditve zavarovanja za slučaj nezgod. Želeti bi bilo, da postanejo ti lepi načrti istina.

„Slavulj“, hrvaško delavsko pevsko društvo v Gradcu vrlo napreduje. Isto ima svoj sedež v Gradcu, Mariahilferstrasse 12. Želeti je v interesu slovanske vzajemnosti, da tudi Slovenci pohajajo to društvo. S tem bi se mej hrvatskimi in slovenskimi delavci v nemškem Gradcu utrjevala narodna zavest.

Kaj dela mrtva roka? Na Nemškem je 30.000 usmiljenih sester, ki strežejo nad pol milijona bolnikom v 1009 bolnišnicah. Na Francoskem je 208 samostanov za sestre, ki strežejo

25.000 starčkom in starkam z miloščino, katero sestre same izprosijo pri premožnih ljudeh. Sestre imajo navadno posla na dan po 16 ur, včasih tudi 24 ur. To so rodoljubkinje!

„Ogromno“ premoženje redov in kaj se stori z njim za ljudstvo? Ker se toliko piše in govori o neizmernem premoženju katol. redov, podajemo sledeče podatke o francoskih kongregacijah, ki nam to „ogromno“ premoženje kažejo v drugi luči. Leta 1899. se je v katoliških zavodih delil na dva milijona otrokom ljudskošolski poduk, 91.000 mladeničev je obiskovalo katoliške srednje šole in nad 10.000 mladih ljudi je dobivalo visokošolski in strokovni poduk. Za vse to ni država dala niti vinarja, nasprotno pa so morale katoliške kongregacije plačati državi ne ravno majhen davek od potrebnih šolskih poslopij. V primeri s stroški za državne šole se je davkoplačevalcem s tem prihranila lepa svota 130 milijonov frankov. Dalje so l. 1899. kongregacije v raznih svojih zavodih, zavetiščih, sirotišnicah, bolnišnicah, vzgojevališčih itd. preskrbljevale, hranile in oblačile okoli 250.000 zapuščenih ljudi, med temi 60.000 sirot in nad 100.000 onemoglih starčkov. Koliko požrtvovalnosti, dela in truda je bilo pač treba! Ako se računa, kakor računajo najceneji drugi taki javni zavodi, trebalo bi najmanj 110 milijonov frankov, da bi vse te siromake preskrbeli. In kakšno je premoženje teh kongregacij, ki nekatere s takim strahom navdaja, da kličejo: „klerikalizem, ta je sovražnik!“? Po oficijelni cenitvi leta 1884. znaša premoženje kongregacij okoli 550 milijonov frankov, kar tvori povprečno za vsasega uda kongregacije glavnico okroglih 3600 frankov. In, če temu poročilu še dodamo, da so francoski katoličani leta 1898. po konferencijah sv. Vincencija Pavlanskega razdelili 13.318.952 frankov in za vzdrževanja inozemskih šol in misijonov izdali 6.094.092 frankov. potem pač ni čuda, da tako mnoge preleta strah pred katoliško požrtvovalnostjo, ki je zmožna toliko storiti.

Rotschild gre iz Nemčije. Nemcem v rajhu se od veselja topi srce. V kratkem času namreč izselil se bode na Angleško frankfurški baron Rotschild. Z oderuštvo, sleparijo in goljufijo izmozgala je frankfurška rodovina Rotschild ljudem 300 milijonov, ne všteti ogromno vrednost poslopij in posestev. Na Angleškem namerava nadaljevati svoje človekoljubno delo.

Živi pokopani. V Švici udril se je 10. t. m. dopoldne uhod v železnični predor (tunel), in je bilo 11 delavcev zasutih, 60 mož pričelo je z rešilnimi deli. Ob 8 zvečer so prišli do ponesrečenih od katerih so bili štirje mrtvi in jeden težko poškodovan. Šest jih je ostalo živih.

Grozovita smrt zadela je neko delavsko rodovino na Ogrskem. Reveži, šest jih je bilo, stanovali so v neki jami, ker niso mogli radi slabe plače imeti človeškega stanovanja. Utrgal se je oblak, jama bila je preplavljena, in reveži so utonili. Žalostna slika ogerskih delavskih razmer!

Židovski goljuf. Adolf Müller hotel je hitro obogateti na račun delavstva. Letos je špekuliral, da bode mnoga zidanja v Zagrebu in je pustil narediti več milijonov opeke. Pri tem je pa neusmiljeno ogoljufal delavce. Dal jim je le nekaj plačila na račun, a potem razglasil, da naj delavce izplača njegov poslovodja, kateri jih je najel. Delavci so seveda bili skrajno razburjeni, šli so čifuta tožit, a brezsramež je tožbo zavlačeval. Da niso gladi pomrli, prisiljeni bili so si poiskati drugod dela. „Hrvatski radnik“ glasilo Frankovcev somišljenikov dr. Tavčarja, je v svojem opisu te grde goljufije zamolčal, da je Adolf Müller žid!

Iščem
gostilničarja in učenca
za trgovino z mešanim blagom

A. Casagrande
v Ajdovščini.

(27) 2-2

E. Schmarda
„oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani“ Dunajska cesta šte. 6 (v Schobrovi hiši.)

Izdaja voznih listov tu- in inozemskih železnic, in sicer: listkov za navadne vožnje za vožnjo tje in nazaj, za okrožna potovanja, priredi tudi romarske vlake i. t. d.

Izdaja voznih listov za vse razrede v Avstriji konces. francoskega parobroda „Compagnie Générale Transatlantique v Parizu“ katerega parobrodi iz Haver-a v Newyork naravnost brez prelaganja vozijo. (4) 6-4

Pisar

ki ima prvo pisarniško in za zemljeknjižno vodstvo izkušnjo, ter večletno sodno prakso, želi ustopiti pri notarju ali odvetniku v službo. Naslov pri upravištvu tega lista. (26) 3-2

Pri nakupovanju
suknenega in manufakturnega blaga

se opozarja na tvrdko

HUGO JKL

v Ljubljani
v Špitalskih ulicah šte. 4.

Velika zaloga (25) -2

suknenih ostankov.

Pisarna
odvetnika
IVAN VENCAJZ-A

in kazenskega zagovornika

DR. J. BREJC-A

v Ljubljani (29) -1

Medjatova hiša na Dunajski cesti.

Strešno opeko

navadne oblike, tisoč 14 goldinarjev,

prodaja (19) 8-6

J. J. Kantz v Ljubljani,

Rimska cesta št. 16.

Pravo naravno

sadno žganje

kakor češpljevec, češnjevce, hrušovec itd. za namako jagod in drugega sadja prodaja samo

L. Benedik, Ljubljana

Dolenjska cesta.

Po pošti pošiljam zaboje po 5 kg s 3 l in po 10 kg s 6 l vsebine po povzetju. (23) -3

Specijaliteta!

Specijaliteta!

KALSDORF-ERJEVA SLATINA

najčistejša štajerska alkalič. murijatična kislina.

Najfinejša namizna voda, ki ne očrnuje nobenega vina. Izvrstna pijača, ki je dobiti v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah in drogerijah ali po

Oskrbništvo studenca v Kalsdorfu ob južni železnici. (28) 3-2

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke

zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel) rudeče in črne, z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitiga železa

lončene peči in štedilnike

lastnega izdelka

Roman-cement

lastnega izdelka

Dovški portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

(22) -6